

Kallad till snickare

Åsa Ingårda: "Jag hade en träfrälsningsupplevelse."

Tema: jul

Maggan och Hannele motar julängesten genom att ordna jul för andra.

Julnovell

Möt Kråkan och kyrkoherden.

Våga fråga!

Så rekryterar vi förtroendevalda till kyrkovallet 2025.

Nytt husfolk på Överselö

Takläggning och tidegård. Sysslorna är varierande för nya husfolket på klostergården, Mia och Daniel.

Krönika

Brokiga karaktärer inger hopp.

Sprid ljus i mörkret

I natt vaknar miljontals människor till ljudet av krig och konflikt.
Act Svenska kyrkan arbetar för fred i de mest konfliktdrabbade delarna av världen.
Tillsammans gör vi skillnad. **Swisha din gåva för fred till 900 1223.**

STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen kommer ut med fyra nummer per år och delas ut till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift.

Upplaga: 3 600 exemplar
Utgives av stiftsstyrelsen i Strängnäs stift

ANSVARIG UTGIVARE
Jimmy Åkerfeldt

REDAKTÖR
Marlene W Antonson
Strängnäs stift
0152-234 70

GRAFISK FORM
Linn Forsdahl
Strängnäs stift
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD
Marlene W Antonson
Linn Forsdahl
Helena Inghammar
Agneta Larsson
Christina Södling

KONTAKT
Portalen
Marlene W Antonson
Box 84
645 22 Strängnäs
strangnas.portalen@svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA
svenskakyrkan.se/
strangnasstift

ADRESSREGISTER
Portalen skickas till anställda och förtroendevalda som finns inlagda i Kyrksam. Adressändringar görs av respektive församling.

OMSLAG
Åsa Ingårda
Foto: Erika Stenlund

Stanna upp och njut!

Knappt hade adventsbelysningen kommit upp förrän vi var och nosade på planeringen för 2026 (2025 känns ju redan som imorgon, typ) (och någon på stiftskansliet nämnde till och med år 2027!!!). Det är lätt att leva i framtiden när så mycket trevligt väntar. Men känslan av stress lurar också lätt under ytan, som att det vi gör nu redan borde vara klappat och klart. Julen överstökad och nytt fräscht år... Nej, hemska tanke! Tur att frosten biter tag i näsan, pepparkakan smälter i gommen, julpsalmen upptar hela kroppen. Nu ser vi fram emot en jul "här och nu". God jul och Guds fred!

MARLENE OCH LINN

Ett år efter cyberangreppet

Mycket har förändrats det senaste året. En funktion som hamnat i fokus är KIT, kontaktperson för IT. En KIT ska finnas i varje församling och det finns en särskild webbutbildning för dessa. Det är viktigt att funktionen finns inlagd i Kyrksam, först då kan personen få inbjudan till viktiga nätverk. Kyrkostyrelsen har fattat beslut om nya regler på IT-området (SvKB 2024:1) som bland annat innebär att alla användare inom Svenska kyrkan regelbundet ska delta i utbildning. Målet har varit att alla ska gå den första webbutbildningen i informationssäkerhet före den 1 november. Ett viktigt led i en tryggare IT-miljö är också utvecklingen av kyrknätet. Efter att församlingar gjort intresseanmälan behöver en lokal inventering göras i väntan på anslutning. Mer information om allt detta finns på Kornet.

JIMMY ÅKERFELDT, STIFTSDIREKTOR

Innehåll

4-5. Sagt vid kyrkkaffet.

6-10. Stifta bekantskap med: Åsa Ingårda.

11. Boktips.

12. Stiftet runt.

13. Följ med och be.

14-19. Tema: Jul.

20-22. En berättelse i juletid.

23. Sagt vid kyrkkaffet.

24-25. Så funkade det: rekrytera förtroendevalda.

26. Nyfiken på: nya husfolket på Överselö klostergård.

27. Kalendern: kurser och utbildningar.

28. Biskop Johan skriver.

Henrik tipsar om bra läsning

VÄLDIGT FINT att snickaren, konstnären och entreprenören Åsa Ingårda i Runtuna uppmärksammas. Inspirerande läsning om en person vars hantverkskonst och uthålliga engagemang för kyrkan och människor betyder mycket för många.

JAG BLEV riktigt varm inombords av att läsa om Margareta Österberg och Hannele Kahelin i Laxå, som istället för att genomleva julen i isolering bjuder in till gemenskapens jul i Casselgården.

KARIN KARLBERG är en gudabenådad ordkonstnär. Ge dig tid att läsa hennes väl skrivna, varma och humoristiska julsaga. Nog finns där stråk av igenkänning i berättelsen!?

Henrik Rudsäter, stiftsgårdschef på Stjärnholm

Temat för 2025: *Tid för Guds fred*

UNDER rubriken "Tid för Guds fred" firas ekumenikens år 2025. Det är 100 år sedan ärkebiskop Nathan Söderblom, efter första världskrigets fasor, kallade samman till Stockholmsmötet som blev avstamp för den moderna ekumeniska rörelsen. Fredstemat är inte mindre angeläget i vår tid.

– Ekumenik är på många sätt en upptäcktsresa; upptäcka "den andre", upptäcka sig själv och – inte minst – upptäcka Jesus Kristus i oss båda. Den som frimodigt gör den resan blir tryggare – står stadigare. Bygger fred i Jesu namn. Ödmjukhetens och

upptäckarlustans fred, säger biskop Johan.

2025 firas också att det är 1700 år sedan det första kyrkomötet i Nicea antog en gemensam bekännelse.

Året inleds med böneveckan för kristen enhet 18–25 januari. Den 21 januari föreläser Jan Eckerdal, direktor för teologi på Sveriges kristna råd, om ekumenikhistoriens viktigaste möten och hur det kan inspirera oss. På stiftsgården Stjärnholm, anmäl dig via stiftets kurssida.

Under våren uppmanas församlingar att fira pingst i ekumenisk anda, i Strängnäs stift bjuder biskop Johan till

ekumenisk gudstjänst med doppåminnelse i Riseberga klosterruin.

Den 18–24 augusti firas Ekumeniska veckan i Stockholm med internationella gäster, utomhusfestival, seminarier, utomhuskonsert, tv-sänd högtidsgudstjänst från Storkyrkan och mycket mer. Parallellt pågår "Festival Ung ekumenik" och "Biskoparnas ungdomsmöte" den 22–24 för den som är 18–30 år. (Ta chansen att lära känna

andra i samma ålder och varandras kyrkotraditioner lite bättre.) Efter fredagens lovsångsgudstjänst och utomhusfestivalen under lördagen har de unga sina egna programpunkter. För den som vill ha mer ger Enskilda högskolan i Stockholm "Ekumeniska sommarskolekademien 2025" v. 25–34. Mer info finns på ehs.se.

Lars Johnsson, biskop Johan Dalman, biskop Matti Repo, och Timo Koivula.

FOTO: MAGDALENA ÖHRLING

Tammerfors stift och Strängnäs stift förnyar vänstiftsavtal

I SLUTET av november förnyade Strängnäs stift och Tammerfors stift (Tampereen hiippakunta) sin vänrelation. Vänstiftsrelationen knöts i början av 1980-talet och har bland annat innehållit projektet Urban Faith, som också inkluderade Manchester stift i England. På senare tid har erfarenhetsutbytet handlat om ekoteologi, diakoni och kyrkomusik, och när biskop

Johan och stiftsstyrelsens förste vice ordförande Lars Johnsson undertecknade det nya avtalet slogs det fast att stiftet regelbundet ska be för varandra samt utbyta erfarenheter av att leva i ett postkristet samhälle. Med på resan var även biskopsadjunkt Magdalena Öhrling. Biskopen medverkade även vid en vagningsmessa för tre diakoner.

Kyrkvärdsdagar på Stjärnholm

STRÄNGNÄS stifts "Bestyrrelse för kyrkvårdar", det ideella nätverket för kyrkvårdar/gudstjänstvärdar, bjuder in till kyrkvärdsdagar den 26–27 april på stiftsgården Stjärnholm. I föreläsningar och gruppdiskussioner fördjupas kyrkvårdens roll. Inbjudan går ut i januari till församlingar och pastorat.

"DET ÄR NÅGOT med att Gud har kraft att hjälpa i nöden och att det i nöden finns en sanning. Man kan inte be när man är mätt, har jag hört någon säga." *Gustaf Norén, musiker och lärare, tidigare frontman i pop/rockbandet Mando Diao, i en intervju i Dagen.*

Boka Madelene till din församling

EFTER tre månader i Tanzania är Madelene Stavehaug från Eskilstuna hemma i Sverige igen. I vår berättar hon gärna om hur det var att dela vardag, tro och liv med människorna i Tanzania. Vill ni att hon ska komma och öppna ett fönster mot världen just hos er? Kontakta anne.falk@svenskakyrkan.se och ange önskemål på datum och tid. Läs mer om utbytesprogrammet på bloggen *I någon annans vardag*.

Ett oväntat uppdrag gav mersmak

ANNICHA Forssén, 35 år, kom i kontakt med Torshälla församling genom barnverksamheten. För ett år sedan fick hon frågan om hon kunde tänka sig att leda barnkören.

– De såg tydligen något i mig som jag inte själv såg, säger hon.

Som relativt ny i kyrkan fick hon erbjudande att gå kursen Döpt till ett uppdrag.

– Jag tyckte att det lät bra, tänkte att det skulle ge mig lite verktyg i min roll, men det har betytt mycket på flera olika sätt. Jag har fått fördjupade kunskaper om kristen tro, en djupare inblick i kyrkorummet och kyrkans traditioner. Genom kursen fick jag upp ögonen för det här med andakt och tack vare den har jag även fått prova att hålla min första egna andakt, och det vill jag gärna fortsätta med.

– Det blev också en resa inombords

som jag inte väntat mig. Jag har fått en längtan efter att bli mer delaktig. Gemenskapen, att ta del av andras erfarenheter, var också fin.

– En oväntad upplevelse var när vi fick lära oss om Godly play. Det trodde jag var riktat till barn men det hände något i mig. Jag har svårt att sätta ord på det men det var en väldigt fin stund.

Vad händer nu?

– Tanken är att jag och en annan ideell ska starta en egen grupp. Vi har inte tänkt färdigt än men kanske en bokcirkel.

Förutom körledare är Annicha kyrkvärd och hjälper till med annat när det behövs.

– Jag har också fem barn och studerar på komvux, men kursen gav energi och glädje i en annars så hektisk vardag. Jag uppmuntrar verkligen fler att gå.

FOTO: JOHANNES FRANDSEN/IKON

PLT inleder forskning på hållbart skogsbruk

PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR

i Strängnäs stift har sedan tidigare avsatt fastigheten Eskilstuna Vidökna 1:1 som en demonstrationsfastighet för alternativa skogsskötselmetoder. Avsikten är att skapa förutsättningar för lärande och är ett led i ett gemensamt miljömål för Prästlönetillgångarna inom Svenska kyrkan.

Nu har även ett forsk-

ningsprojekt kopplats till fastigheten via IVL Svenska miljöinstitutet AB. Projektets titel är "Att skapa ett hållbart skogsbruk för att lagra kol, anpassa till ett förändrat klimat och bidra till biologisk mångfald, arbete och rekreation. Under de två år som projektet pågår kommer man bland annat titta på nya affärsmodeller, marknader, policy och ekonomiska

incitament, kopplat till en omställning av skogsskötselmetoder.

I projektet som är beslutat av Formas ingår förutom Prästlönetillgångar i Strängnäs stift, IVL Svenska Miljöinstitutet AB, Södra skogsägarna ekonomisk förening, Lunds Universitet och Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch (GS-facket).

MUCF-medel till utsatta

SVENSKA KYRKANS nationella nivå har nu sökt medel från de statsbidrag som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, förmedlar med syfte att stötta människor i socialt och ekonomiskt särskilt utsatta situationer. Om ansökan beviljas kommer sedan församlingar kunna söka från dessa medel i vinter, gå gärna in och lär på Kornet redan nu så att ni är förberedda.

15%

...så många av kyrkorådsledamöterna i Strängnäs stift är 50 år eller yngre. Läs mer om hur nomineringsgrupper kan få fler förtroendevalda, och hur du kan engagera dig, på sid 24-25.

Åsa Ingårda *predikar i trä*

På en kulle inte olik Nasarets kullar står en snickare och sågar fram nutida ikoner som ett sätt att gestalta sin relation till Gud. Åsa Ingårda är kvinnan som blev "träfrälst" i ett nu och fann sin plats i livet vid snickarbänken.

TEXT: INGALILL BERGENSTEN / FOTO: ERIKA STENLUND

– **SER DU HUR** vacker den är, säger Åsa och stryker med handen över den tunga och vackert slitna hyvelbänken som står i den före detta svinstian på Inneberga gård i Runtuna. Numera en snickarbod där det växer fram spännande bilder i intarsia – såväl ikoner som processionskors – under Åsas händer.

Här bland sörmländska fornminnen och medeltida kyrkor bor och verkar Åsa sedan 2005 då hon flyttade till gården där hennes far vuxit upp. Själv är hon uppvuxen i Enhörna församling och det var också där som hon mötte kyrkan för första gången.

– Min far var kyrkvärd och tog ofta med oss barn till kyrkan. Så kyrkan och tron blev en självklar del av min värld redan som barn. Jag hade ett sommarjobb som kyrköppnare då jag inte var stor och fick 10 kronor varje gång jag låste upp kyrkan för någon, minns Åsa.

Kyrkoherden i församlingen var bra på att bjuda in ungdomarna i verksamheten och när Åsa konfirmerats blev hon ordförande för den nystartade Kyrkans Ungdom (som numera heter Svenska Kyrkans Unga). Så småningom fick hon också en plats i kyrkomötet och blev då en av de yngsta ledamöterna. Det har sedan dess blivit många olika slags uppdrag inom kyrkan.

Åsas beskriver sig som uppväxt i

en vävstuga. Det var mamman som vävde och den kreativa begåvningen fanns även hos dottern som älskade att göra saker med händerna.

– Men ingen i min släkt sju generationer bakåt hade varit konsthantverkare. Så jag valde ett yrke där jag skulle kunna kombinera nytta med nöje och utbildade mig till arbetsterapeut med fördjupning inom barn- och ungdomspsykiatri.

VIA ENGAGEMANGET INOM Kyrkans Ungdom fick Åsa år 1992 ett stipendium på sex månader i Indien. Hemkommen igen blev hon ungdomskonsulent för Lutherhjälpen och Svenska kyrkans mission och arbetade även som verksamhetsutvecklare i såväl Svenska kyrkan som i studieförbundet Sensus.

– I min hemförsamling kände jag alltid att jag fick vara som jag var. Det var först när jag kom till Uppsala som jag mötte regler och påpekanden i kyrkorna om att så där gör vi inte i kyrkan. Det var ... inte så roligt, säger Åsa.

– Att jag engagerade mig i kyrkomötet var för att jag hoppades kunna förändra saker. Jag brann för solidaritetsfrågor – det gör jag för övrigt fortfarande – och var med om några bra förändringar. Som att 16-åringar nu får

Åsa Ingårda

Ålder: 56 år.

Bor: På släktgården Inneberga strax utanför Runtuna cirka två mil från Nyköping.

Gör: Är konsthantverkare, utbildad möbel- och inredningssnickare samt arbetsterapeut. Arbetar nu även som slöjdlärare.

Förtroendevald i kyrkofullmäktige, har tidigare suttit i kyrkorådet och kyrkomötet.

Familj: Sönerna Tore, 17 år och Vidar, 14 år, tre katter och en stor släkt.

Genom ikonerna hittade Åsa ett sätt att gestalta sin tro.

► rösta i kyrkovalet och att kyrkan skildes från staten. Men 2002 klev jag av Kyrkomötet. Jag kände tydligt att det inte gick att förändra saker som jag önskade.

Två år tidigare hade Åsa hört ett radioprogram i P1 om människor som sagt upp sig utan att veta vad de sedan skulle göra. Det träffade henne.

– Jag uppfattade det som Guds tilltal till mig. Så jag sa upp mig utan att veta som skulle hända för jag kände tydligt att det inte var meningen att jag skulle arbeta med det jag gjorde.

Men vad skulle hon då göra?

– Våren 2000 sökte jag till Capella-gårdens sommarkurs och gick deras kurs i snickeri. Och jag brukar säga att jag hade en ”träfrälsningsupplevelse”. Jag bara visste att det var snickare jag skulle vara.

ÅRET DÄRPÅ SÖKTE Åsa till Carl Malmsten-skolan på Öland men kom

inte in. Då åkte hon dit och frågade vad hon behövde förbättra för att komma in, och gick kurser bland annat i kroki och formgivning. År 2002 kom hon in.

– Jag var 34 år då jag påbörjade min utbildning till möbel- och inredningssnickare. Andra året hade vi en kurs med dekopörmästaren Leif Burman och när jag lärt mig intarsiatekniken bara spottade jag ur mig bilder med motiv från John Bauers sagovärld. Och jag började också använda intarsiatekniken för att gestalta min tro. Jag hade hittat min väg, det fanns en mening med att jag blev snickare.

På sin avslutningsutställning på Capellagården visade hon upp ett antal ikoner förutom de obligatoriska möbeler som ingår i avslutningsprovet på Carl Malmstens-skolan. Det blev lite som att stiga in i ett kyrkorum.

– Jag hade inte pratat så mycket om min tro innan, och en del av dem som kom blev rätt så tagna av ikonerna. Där

och då insåg jag också att jag skulle låta människor själva få tolka bilderna – bestämma själva vad bilden har för budskap till just dem.

Den känslan blev ännu tydligare när Åsa hade en av sina första utställningar i Immanuelskyrkan i Stockholm. En ung kvinna kom fram och berättade att hennes terapeut sagt till henne att hon skulle söka bilder som bekräftade hennes önskan om att hon och hennes fru skulle få ett barn. Och Åsas intarsiabild av två personer som håller om ett barn omslutna av en gloria gjorde det.

– Jag hade inte tänkt på att bilden kunde tolkas som två kvinnor som omsluter barnet, men hon såg det så och då var det så. Den ikonen köptes för övrigt in av Gröndals församling i Stockholm och var min första bild som hamnade i ett kyrkorum.

Sedan dess har det blivit många nutida ikoner och även en hel del ting med kyrklig anknytning som processions-

kors för barn, en dopfunt i trä och glas, ett antal ambor, altarbord och andakts-skåp för barn och vuxna.

FÖR ATT FÅ bra arbetslokaler för sitt möbel- och inredningssnickeri flyttade Åsa år 2005 till pappans föräldrahem i Sörmland. Här på gården finns närmare tio hus och hon tänkte sig att den stora ladan skulle bli hennes verkstad. Här har hon varit verksam sedan dess.

– Det var inte så lätt första tiden, jag kände mig rätt så ensam. Och ladan visade sig vara i för dåligt skick för att jag skulle kunna använda den. Så jag fick röja ur svinstian i stället.

Året efter inflyttningen på gården hade Åsa startat både butik, galleri och café i gårdens gamla parstuga och det började komma besökare. När hon fick 20 hantverkare som alla gått Carl Malmsten-skolan som utställare upptäckte ännu fler hennes verksamhet. Ett genombrott kom då LRF-kvinnorna i området kom och besökte Åsa i köket en kväll.

– Sedan bildade vi föreningen Väg 223 som har sitt namn efter vägen som vi bor efter. Den föreningen var ett lyckokast, vi har haft stort utbyte av varandra både idémässigt och marknadsföringsmässigt lyft varandra, säger Åsa.

Föreningens verksamhet uppmärksammades och Åsa utsågs 2018 av Sörmlandsakademien till Årets sörm-länning. Motiveringen löd: Vid Runtu-na bor och verkar en stor inspiratör och kreatör som sätter Sörmlands hjärta i centrum. Hon är Årets Sörmlänning och har tagit initiativ till föreningen Väg 223, den röda tråden genom landskapet.

Den gamla landsvägen kantas av kvinnliga företagare och hantverkare, som har samlats i den slagfärdiga föreningen. I år firar den tioårsjubileum och står som förebild för flera andra liknande projekt, som fokuserar på kvinnors kunnande och ett framgångs-rikt nätverk på den sörmländska landsbygden. Föreningens fortlevnad gagnar hela landskapet Sörmland.

Diplomet sitter på väggen direkt man kommer in i Åsas nuvarande hus på gården.

ATT VARA EGEN företagare och dessutom småbarnsmamma var tufft och efter nära åtta år började Åsa arbeta även med annat än sitt snickeri för att få en stadig inkomst.

Barn är en röd tråd i Åsas liv. Hon var tidigare arbetsterapeut med fördjupning inom barn- och ungdomspsykiatri, idag är hon slöjdlärare. Självklart ska barnen ha ett eget processionskors.

Åsas ikoner är gjorda av fanérbitar som andra kasserat. Hon tittar på bitarna för att se vad de säger henne.

– Nu är jag slöjdlärare i två skolor i Nyköpings kommun och håller på med att skaffa mig lärarbehörighet. Det gör att jag kan ägna mig åt mina ikoner utan att tänka pris och köpare.

Åsa visar upp sina två arbetshus, ateljén och snickarverkstan, där det ligger fanér av många olika träslag – björk, furu, bok, ek, ask, mahogny, teak, jakaranda, valnöt och alm.

– Jag får kartonger och kassar med fanérbitar som blivit över av kollegor som arbetar med att sätta fanér på möbler. Så man kan säga att jag förvandlar skräp till något helt nytt, säger Åsa och ser nöjd ut.

Fanéret är mycket tunt, mellan 0,6 och 1 millimeter, och det är lätt att förstå att det kräver stor hantverksskicklighet att såga ut de små bitarna som sedan ska fogas ihop till bilder.

– Jag brukar titta på fanérbitarna och se vad de säger mig, berättar Åsa och visar upp en ikon där aspens ljusa träslag lyser som guld i glorian.

”Människor ser det de behöver se i mina ikoner.

– Och det är ofta händelser i tiden som inspirerar mig till mina bilder.

Åsa Ingårdas bilder har inte det traditionella ikonspråket och hon följer inga uppsatta regler.

– Människor ser det de behöver se i mina ikoner, säger hon.

Första exemplet på detta har hon kvar. Det är en ikon där en person bär ett till synes livlöst barn. Den gjorde Åsa 2004 då det kom många berättelser om apatiska barn i familjer som skulle utvisas.

– Jag tänkte mig att den som bär det livlösa barnet var en ängel som vände ansiktet upp mot Gud och frågade: Vad

gör jag nu? Men i ett sammanhang kom det fram en kvinna och sa att hon såg det som att ängeln frågade oss – vad tänker ni göra? Och så är det ofta, människor ser saker i mina bilder som talar till just dem.

ETT ANNAT EXEMPEL är processionskorset med bilden av ett litet barn i snickarbyxor som lyfter armarna uppåt.

– Den bilden kan man tolka som både ett glatt ”hej, här är jag”. Eller ett ”här är jag, lyft upp mig för jag är trött”.

Det snickarsonen från Nasaret förmedlade är ständigt närvarande i hennes liv och bilder.

– För mig är korset en bild av hopp, Du har fått ett liv, det innebär möjligheter och förpliktelser. Ta vara på det livet!

– Till mig sa Gud: Res dig! Du ska bli snickare. Vad säger Gud till dig? ■

Hjälp att prata om sex i kyrkan

Himmelskt härligt (och ibland besvärligt)
Sex och kristen tro för tonåringar och unga vuxna
Frida Ohlsson Sandahl
(Argument förlag 2024)

Ett perfekt litet häfte om sex och kristen tro för tonåringar och unga vuxna. Den tar upp sex i

Bibeln, utsatthet, relationer, frågor om sex, samtycke och mycket mer. Frida lyfter många aspekter av sex – både positiva och negativa: Om utforskandet av sin sexualitet, den första relationen, porr, sex för första gången, känslan av utanförskap, att bli utsatt för övergrepp... Häftet lyfter många viktiga ämnen som vi som kyrka borde lyfta, speciellt i våra ungdoms- och unga-vuxna-grupper. Vi måste kunna vara en plats där unga kan få prata om dessa obekväma frågor och känna att "någon lyssnar på mig", "Gud älskar oss alla precis som vi är".

MALIN SÖDERMAN

Allt färre amerikaner bekänner sig till en religion

USA och Gud
Religionen och politiken
Karin Henriksson
(Eddy.se ab)

Snart ska en ny president sväras in i USA. Barack Obama valde att svära presidenteden med handen på medborgarrättskampen Martin Luther Kings bibel, Joe Biden använde familjebibeln från 1893. Presidentkandida-

ternas religiösa tillhörighet offentliggörs alltid, men hur ser det religiösa landskapet i USA ut för gemene man? Hur viktig är religionen?

Karin Henriksson, SvD:s mångåriga USA-korrespondent, har fångat ögonblicksbilder från kyrkor och samfund i boken "USA och Gud. Religionen och politiken". Hon pekar på att allt fler är nones, människor som inte tillhör någon särskild religion. De lutherska kyrkorna är starkast på samma platser nu som för hundra år sedan,

men någon påfyllnad genom immigration från Norden, Baltikum eller Tyskland sker knappast längre. Lutheranerna uppgår till cirka 7 miljoner.

Henriksson låter oss kika in genom portarna till kyrkor, moskéer och synagogor, hon tar oss med på gudstjänster och kyrkkaffet och då får läsningen liv. Den muslimska befolkningen kunde gärna ägnats fler sidor, men trots det är boken en läsvärd och initierad introduktion till det religiösa landskapet.

HELENA INGHAMMAR

En livslektion i medkänsla

Från Kongo till Kumla

Jacques Mwepu med Anna-Maria Stawreberg (Mondial förlag 2024)

Ett liv präglas av toppar och dalar, glädje och utmaningar. Jacques Mwepu bjuder med oss på sin livsresa med mycket innehåll och kontraster. Hans liv började i Kongo, men på grund av politiskt engagemang tvingades han som ung att fly. Han gick från ett privilegierat liv till att plötsligt sova på en fuktig kartong i ett flyktingläger. Så småningom kom han till Sverige och försökte här hitta

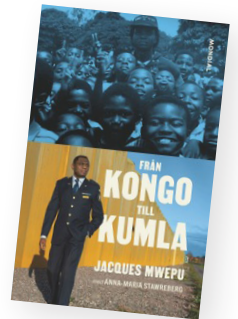
sin plats. Med tiden började han arbeta inom kriminalvården och idag är han chef för Kumla. Mwepu visar hur snabbt det kan gå att hamna i utsatthet. Hans ingång präglas av en oförtruten tro på människors förmåga till förändring och vikten av stöd och att skapa förutsättningar för människor att hantera en sådan tillvaro.

Från Kongo till Kumla är för dig som vill få en förståelse

av vad det kan innebära att plötsligt bli

en flykting, och för dig som är nyfiken på kriminalvårdens verksamhet. Framförallt är det en bok som med värme ger en fördjupad förståelse av medmännisklighet.

EVA WENEHULT

För den som sörjer eller står bredvid

För att du fanns
Sven Hillert (Argument förlag 2024)

Svåra förluster och livet efteråt

Dillmar/Björklund (Argument förlag 2024)

För dig som sörjer
Charlotte Frycklund (Verbum förlag 2024)

Tre böcker om förlust och sorg bör kunna möta upp något hos den som erfarit sorg, eller den som står bredvid.

Den personliga *För att du fanns* passar den som sak-

nar en närstående. Snillrikt formulerade psalmlika dikter presenteras till tröst och igenkänning, målar tomrummet, tacksamheten, frågorna och minnet av närstående.

Svåra förluster och livet efteråt å andra sidan, bjuder en bred erfarenhet av själavårdarens reella och teoretiska kunskap. Boken beskriver en "förlustkurva" och ringar in tänkbara händelseförlopp, ofta med exempel från individers berättelser, inget är fiktivt. Boken är en ovanlig mix av professionell coach-

ning för själavårdaren och berättelser. Att en förlust är "ofattbar men inte ohanterlig" är exempel på en formulering lika viktig för lyssnaren som för berättaren.

För den som sörjer möter den sörjande med underfundiga tolkningar av bibelord. Det hjälper att vara öppen i sinnet för att följa ordlekarna och de teologiskt kreativa tolkningarna från en bibliskt förankrad författare. Fantastiska dikter kan provocera

somliga men den egna erfarenhetens klangbotten lyser alltså igenom, med välvilja att ge alternativa tankesätt. En genuin bön för den sörjandes väg igenom sin personliga sorg gör regelbundna nedslag. Passar även för andakten i församlingen.

Tre läsvärda böcker, för såväl den sörjande som den som står bredvid!

ANNIKA MELIN MORI

Det här händer *stiftet runt*

Äntligen måndag!

Sticka, virka, pärla, måla, sy eller skapa på andra sätt – vi lär av varandra. Ta med det du vill arbeta med, det finns även en del material på plats. Symaskin finns att låna. Skapa till dig själv eller var med och bidra till försäljning där pengarna går till Act Svenska kyrkan. Äntligen måndag vänder sig till alla olika åldrar och med olika förutsättningar. Måndagar kl. 13–16 i Kyrkans hus i Fjugesta, **Knista församling**.

Gubbröra

Frukost för herrar, torsdagar kl. 9 i Glanshammars församlingshem, **Hovsta pastorat**. Frukosten kostar inget men man får gärna lämna en frivillig gåva. Se hemsidan för datum.

Pappis

För pappor med barn 0–6 år, enkelt fika finns att köpa. Ingen anmälan behövs! Tisdagar kl. 14–16 i Almby församlingshem, **Örebro pastorat**.

Julfest

Julfest i föreningshuset Stjärnhov, 11/1 kl. 13. Dans kring granen, kaffeservering och tomte utlovas. Ett samarbete med Stjärnhovs IK och **Daga församling**.

Fira gudstjänst hemifrån

Du som inte kan komma till kyrkan kan ändå vara med! Högmässorna kl. 10 på söndagar i Viby kyrka livestreamas, läs mer på hemsidan. **Viby församling**.

Själens färger

En öppen ateljé för vuxna. Vi ritar, målar, umgås och fikar tillsammans. Lämna ensamheten och kom till målargemenskapen! Inga förkunskaper krävs, ingen anmälan behövs. Torsdagar kl. 14–16 i församlingsgården i **Hallsbergs församling**.

Stickcafé

Vi möts med eller utan handarbete, för en stunds gemenskap och fikastund. Ta med en vän eller kom ensam. Kaffe och te finns. Tisdagar kl. 9.30–12 i Lerbäcks församlingsgård. **Askersunds pastorat**.

Kuddkonsert

Ännu doftar kärlek, Catarina Sundin på flöjt, Carl-Henrik Gustavsson på orgel. Ta med kudde eller filt att sitta på! 14/2 kl. 18 i Västra Vingåkers kyrka. **Västra Vingåker och Österåkers församlingar**.

Julkonsert

LoVisakören med solister och musiker medverkar. Bettna kyrka, 15/12 kl. 17. **Bettna församling**.

Språkcafé

Vuxna som vill öva på svenska möter vuxna som vill dela med sig av sina kunskaper i språket över en fika. Varje måndag med start 20/1, kl. 11.30–13.30 i S:t Nicolai församlingshem, **Nyköpings församling**.

Samling vid krubban

Traditionsenlig levande krubba som berättar om vad som hände den heliga natten. Barnkörerna Änglakören och Tondroparna, m fl medverkar. Julafton kl. 10–11 i Turinge kyrka. **Turinge-Taxinge församling.**

Djupmeditation

Oavsett ålder och fysik, tidigare erfarenhet och smidighet kan du vara med på djupmeditation. Onsdagar jämna veckor kl. 18.40, men kom gärna 18.30 och varva ner med en kopp te innan. Säby kyrka, **Salems församling.**

Konsert och fika för alla barnfamiljer

Konsert för barn i alla åldrar och deras familjer. Det bjuds självklart på fika! Grödinge kyrka 16/2 kl. 15, **Grödinge församling.**

Nyårsbön

Nyårsbön i Ripsa kyrka 31/12 kl. 16, **Rönö församling.** Solist Christine Ankarswärd.

Kauneimmat Joululaulut

Vackraste julsångerna på finska. Lördag 21/12 i S:t Botvids kyrka kl. 14, **Oxelösunds församling.** Finska kyrkokören medverkar. Fri entré, kollekt. Efteråt kaffe och tårta i församlingshemmet.

En dag med Pär Lagerkvist

En heldag i Frustuna församling! Högmässa, lunch, föredrag av Susanne Wigorts Yngvesson om Pär Lagerkvist och musikgudstjänst med Per Lagerkvists tonsatta texter. 9/3.

Följ med och be

Gud, vi ber för alla som fattar beslut om jordens tillgångar. Hjälp dem och oss alla att använda dessa gåvor på ett ansvarsfullt sätt, så att din skapelse värnas och vårdas.

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgågemenskapen och våra vänstift. Se vecka och kontrakt nedan.

Vecka 1, 9

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Markus von Martens. S:t Johannes, S:t Ansgar, Tunafors, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshulta, Kafjården och Stenkivista-Årila.

Vecka 50, 2, 10

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Caroline Edlund. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.

Vecka 51, 3, 11

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Gunlög Axelsson. Ölund. Askersund-Hammar, Ramundeboda, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköllersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker-Lännäs och Kvismare.

Vecka 52, 4, 12

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösma-Torö, Nynäshamn, Salem.

Vecka 5, 13

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Christoffer Lundgren. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

Vecka 6, 14

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Tomas Holdar. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

Vecka 7, 15

Nyköpings kontrakt, kontraktsprost Ylva Evensen. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergsbygden.

Vecka 8, 16

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.

Tema:

Jul

De bästa julklapparna levereras inte alltid med papper och guld-snören. (Världens bästa gåva uppenbarades i ett stall.) Ibland är det en matkasse, medmänsklig omtanke eller en stunds legobygge. Och inte sällan betyder gåvan lika mycket för givaren som för mottagaren.

Ibland visar sig nåden på det mest märkliga sätt.

En julnovell av Karin Karlberg på sidan 20.

Att göra jul för

Genom "Jul i gemenskap" blev julen uthärdlig för Maggan och Hannele.

MARGARET "MAGGAN" ÖSTERBERG och Hannele Kahelin känner varandra väl. Båda har bott till och från i Laxå-trakten i stort sett hela sina liv, hade barn i kyrkans barnverksamhet, jobbade ideellt sida vid sida under flyktingkrisen. De har också arbetat i skogen ihop: röjt, huggit och planterat. Hårt arbete, "jag var mer bostant på den tiden" försäkrar Maggan när vi ser tvivlande ut. Sedan några år tillbaka finns alltid någon av dem på plats i församlingshemmet Casselgården, måndag till fredag, för att styra upp församlingens matutdelning. Överbliven skolmat blir till matlådor för den som behöver. De är fåordiga, men påminner samtidigt om Kalle-Anka-julens Piff och Puff, faller varandra i talet och munhuggs med varandra. Diakon Camilla Kristofersson har sammanfört oss för att prata om julen. Barndomens ljusa jul blev med åren mer komplicerad, och ingen av dem ser egentligen fram särskilt mycket emot julen.

– Nej, jag får bara ångest. Det är bara köpa köpa köpa, säger Maggan.

Känslan för Hannele är liknande. Men istället för självömkan och isolering har de gjort sin egen jul – genom att ställa till med jul för andra. Inspirationen kom-

mer från när Maggan tidigare drev Järnvägskiosken, ett kryp-in med smörgåsar, kallskuret, fika och sötsaker. Hon såg att behoven i samhället var stora och nu och då växlade smörgåsar händer utan motprestation.

– Ja, det kom ju folk med tåget som varken hade pengar och mat, säger hon och får det att låta som den självklaraste sak i världen att förse dem med något för magen.

På julen ställde hon till med julfirande med hjälp av företag som sponsrade med mat. När Maggan slutade på Järnvägskiosken var det också slut på julfirandet. Det gick något år sedan tog hon tag i tanken igen.

– I Laxå finns många ensamma äldre människor, jag ville samla dem så de slipper sitta själva. Kan jag bidra med lite mat och lite glädje så är det jättebra!

MAGGAN DROG med sig Hannele och de frågade kyrkan om de fick ordna julfirande. Att välja Casselgården var självklart. De kommer och går i huset, tycker om atmosfären.

– Jag går inte gärna ut men hit tycker jag om att komma. Det här är enda stället jag vill till, och så till pingstkyrkan, säger Hannele.

– Här är det lugnt, säger hon och det tar en stund innan jag förstår att hon inte syftar på tystnaden och tempot utan på det själsliga lugnet.

Hon beskriver det som en plats där man kan vara sig själv. Det är en accepterande miljö, ingen dömer eller skvallrar bakom ryggen på någon annan.

– Det känns alltid bra att komma hit. Man möts av "Kommer du, vad roligt"

andra är det bästa

I Casselgården är det gott att vara tycker Hannele och Maggan. På julafton går de två motvilliga julfirarna upp tidigt för att förbereda för Jul i gemenskap. "Man får en god känsla inombords när man ser vad det betyder för dem som kommer", säger Maggan.

FOTO: ULLA-CARIN EKBLOM

och så får man en kram. Här struntar man i vad folk är, fyller Maggan i.

FÖRSLAGET ATT ORDNA julafton för dem som firar i ensamhet, inte mäktar med att ordna julbord själva eller bara vill fira tillsammans med andra möttes med ett självklart ja från församlingen. Första året skänktes hela julbordet av en restaurangägare. Det var tacksamt, men sedan dess är man noga med att bjuda in fler att vara med och hjälpa till. Genom att låta många vara med skapas ett större samhällsengagemang, "Jul i gemenskap" gäller i alla led.

Maggan och Hannele brukar dyka upp vid åttatiden på julaftons morgon

för att förbereda lokalen, vilket mest innebär att duka – själva julpyntet är sparsamt, och inte så viktigt. Det är gemenskapen som gör det juligt konstaterar de.

Tero Brandt, församlingsassistent och vaktmästare, tar kyrkbussen och hämtar mat från affärer och restauranger. Klockan 11 är det julbön i Ramundeboda kyrka och därefter julfirande i Casselgården. Förra året fick alla också en julklapp att ta med sig hem, "en enkel chokladkartong, men något att öppna". När festligheterna är slut åker Tero en runda till, den överblivna maten finner nya mottagare, och Maggan och Hannele röjer och stänger.

Känslan för julen har inte förändrats nämnvärt, men det är inte heller viktigt för dem.

– Jag vet att det här behövs. Och det påverkar en själv att göra något. Man får en god känsla inombords när man ser vad det betyder för dem som kommer. När någon klappar en på armen och säger att det var fint, säger Maggan och Hannele håller med.

– Jag vet att det betyder något för andra. Och det här är den julen jag vill fira.

Att ordna och dona är deras grej. Klappa om och sköta diskmaskinen. Maggan och Hannele, Piff och Puff, eller änglarna som Camilla Kristofersson kallar dem.

MARLENE W ANTONSON

Glädje att få dela ut 700 m

”Det är en fantastisk dag att jobba på” säger Janna Sundström.

I år är det fjortonde gången som södertäljeborna samlar in pengar till den så kallade LT-klappen. Förra året samlades över 800 000 kronor in till matkassar och presentkort på julkappar till barn. Ingen avmattning märktes i givandet trots sämre tider. Tvärtom.

– **GIVMILDHETEN ÄR STOR** i vårt område. Det kan bero på att det handlar om lokal diakoni – att hjälpen delas ut till behövande i närområdet. Och att folk ser vart pengarna går, säger diakoniassistent Janna Sundström som är en av Svenska kyrkans representanter i samarbetet kring LT-klappen.

Det var Länstidningen som startade projektet år 2012 i samarbete med Södertälje församling och pingstkyrkan. Sedan första året har insamlingssumman mångdubblats och i fjol kunde man dela ut omkring 700 matkassar.

Under några dagar tidigt på hösten får människor anmäla sitt behov av hjälp till jul till Svenska kyrkan och pingstkyrkan. Och någon vecka före jul, i år den 17 december, äger den stora utdelningsdagen rum.

– Det är en fantastisk dag att jobba på. Så meningsfull. Tidigt på morgonen kommer lastbilar med mat vi köpt in till sponsrat pris av Willys. Sedan börjar ett stort antal ideella krafter att packa matkassarna. Och när vi öppnar för utdelningen köar människor för att få sina kassar och presentkort.

Vad krävs då för att en person ska kunna få matkassar och presentkort?

– Man måste till att börja med visa upp ett personbevis på att man är skri-

ven i Södertälje, Nykvarns eller Salems kommuner. Hjälpen är tänkt för människor i Länstidningens utgivningsområde.

– Presentkortet får endast barnfamiljer. Om de visar upp ett familjebevis från Skatteverket får de ett presentkort, i fjol 400 kronor, per barn som går till affärerna i centrum av Södertälje. Därmed kan de själva välja vad de vill ge barnen i julkapp vilket är bra. Och det är också roligt att kunna stötta lokala handlare, säger Janna Sundström.

EN STOR DEL i framgångssagan för LT-klappen har Länstidningen själva som skriver ett stort antal reportage under insamlingsperioden som pågår från mitten av november till mitten av december.

– De berättar både om vad matkassarna och presentkortet betyder för enskilda människor och vilka arrangemang som görs för att samla in pengar. Vi vet att för många familjer betyder LT-klappen att barnen faktiskt får en bra jul.

Det fanns en oro då Sverige hamnade i lågkonjunktur och priserna steg att insamlingsviljan till LT-klappen skulle

1. LT-klappen engagerar många i Södertälje. 2. Janna Sundström, diakoniassistent febril aktivitet, förra året packades omkring 700 matkassar. 4. Sätten att samla Andersson med insamlingsbössan.

minska. Men i stället ökade insamlingen med över 200 000 i fjol.

– Vi bor i en generös stad, konstaterar Janna Sundström. Och människor är med och bidrar utifrån sina förutsättningar. Har man själv haft det knapert någon gång vet man vad det innebär att leva i utsatthet och inte ha mat till jul.

En positiv bieffekt av LT-klappen är den arbetsgemenskap som uppstått mellan alla engagerade tack vare insamlingen.

– Vi är ett lag som tillsammans försöker sprida ljus och hopp i juletid, säger Janna Sundström.

Det är inte bara privatpersoner som skänker pengar utan även ett stort antal lokala företag och föreningar. Deras

atkassar

FOTO: GUSTAV SVÄRD

i Södertälje församling. 3. Utdelningsdagen är det in pengar är många, här är diakoniassistent Helena

FOTO: LT

namn – alltifrån handelsträdgårdar till curlingklubbar – publiceras i Länstidningen som tackar alla som bidragit.

Hur mycket som kommer att samlas in i år vet ingen då detta skrivs.

– Men det brukar rassla till ordentligt mot slutet av insamlingsperioden. Människor blir givmildare ju närmare jul vi kommer, säger Janna Sundström som vill inspirera fler kyrkor att starta liknande samarbetsprojekt.

– Man kan gärna börja i mindre skala. Det finns stor vilja bland allmänheten att hjälpa människor i närområdet. Det är LT-klappen verkligen ett exempel på.

INGALILL BERGENSTEN

Lite skav och skuld är bra för generositeten

Vad är det som får människor att bli särskilt generösa i juletid? Det är både en dos skuldkänslor och välgörenhetsorganisationernas marknadsföring enligt Olof Johansson Stenman. Han är professor i nationalekonomi och har bland annat forskat om människors beteende kopplat till generositet.

– FORSKNINGEN VISAR ATT personer som är generösa mår generellt sett bättre. Och det behöver inte vara något fel att vara generös utifrån skuldkänslor. Lite skav och skuld är bra om det leder till att vi blir bättre människor.

– Mycket av nationalekonomisk teori utgår från att människan i grunden är självisk. Jag menar att det synsättet ofta är för snävt. Givmildhet finns och har många positiva effekter. Dessutom får det människor att må bra. Sedan är det inte helt klarlagt i vilken grad det är givmildheten som får dem att må bra. Eller om det mer är så att människor som mår bra blir mer givmilda. Det kan också finnas helt andra faktorer som får människor att både bli givmilda och må bra.

Olof Johansson Stenman är själv prästson och uppvuxen i Svenska kyrkan. Han menar att det ibland förtalade lutherska arvet inte alls bara är negativt.

– Vi ska inte underskatta religionens roll då det gäller att forma bra etiska regler. Religionen får oss att fundera på hur vi är och hur vi bör vara vilket i sig är positivt. Kyrkan har också oftast varit bra på att uppmana människor att bidra till en bättre värld genom att ge pengar till dem som har det sämre.

ATT JULEN ÄR givandets tid är ett faktum.

– Men sannolikt ger människor i Sverige oerhört mycket mer till barn och vuxna som redan har allt de behöver än till dem som behöver det mest. Det finns ju sociala normer i vår kultur som gör att vi förväntas ge saker

Givandet är som en muskel som går att öva upp, menar professor Olof Johansson Stenman.

FOTO: ISAC LUNDMARK

till våra partners och våra barn till jul. Och ingen vill väl vara en dålig förälder.

Att även välgörenhetsorganisationerna får mer pengar i juletid tror Olof Johansson Stenman delvis beror på att de marknadsför sig extra mycket så här års.

– Vi påminns om att alla inte har det lika bra som vi själva samtidigt som vi äter mer än vad som är nyttigt och översköljs av saker vi inte behöver. Och det påverkar vårt beteende, om än främst kortsiktigt.

En intressant tanke som Olof Johansson Stenman framfört är att den som är van att ge ger ofta mer.

– Man kan se givandet som en muskel som går att öva upp. Det kan vara något för kyrkan att tänka på.

– Och precis som man lär barn hur de ska bete sig mot andra kan man lära dem från de är små att dela med sig till dem som har det mindre bra ställt.

INGALILL BERGENSTEN

Favoriter i jul!

För många firas julen med givna traditioner, både gamla och nya. Portalen frågade medarbetare i stiftet vad de inte vill vara utan i jul.

Linnéa Malmberg, kommunikatör i Järna-Vårdinge pastorat:

”Julstrumpa på dörren till barnens rum. Fylls med pyttejulkappar och goda små grejer som räcker hela förmiddagen. Fick detta själv som liten och kan inte tänka mig att skipa det nu när jag har egna barn.”

Marina Balado, kyrkoherde i Stallarholmen församling:

”Jag kan knappt minnas en helt ledig jul i mitt vuxna liv, så en del traditioner har fallit bort, men de senaste tio åren har vi ätit gröt med goda vänner den 23 december. Vi äter gröt och skinksmörgås, dricker kaffe och umgås på förmiddagen i n n a n de sista julförberedelserna ska ta form. En vilsam stund som jag ser fram emot. Våra barn är vuxna men alla försöker vara med den där stunden, gröten är aldrig så god som då...”

Agneta Wisser, diakon i Långbro församling:

”Jag älskar att plocka fram julsaker och göra fint, till och med min Grand Danois Esme får julkläder. Och så vill jag ha en pepparkaksdeg i kylskåpet som jag kan nalla på. På julafton mellan 12-16 är jag på Café Nikolai i Örebro, då firar vi döva jul tillsammans, välkommen om du vill.”

Mikael Svennberg, diakon i Katrineholmsbygdens församling:

”För mig är det givet att få läsa julevangeliet högt för min familj med fru och vuxna barn. Om det uppskattas av alla kan man fundera på, men som förälder och bedjande vuxen sätter jag mitt hopp till att Guds tatuering aldrig går ur. Att alla hustruns och mina böner, med Guds hjälp vilar runt barnen som ett skyddande och mjukt stjärnstoft.”

Daniel Brodén församlingspedagog i Hallsbergs församling:

”Jag ser fram emot hela jultiden, julkrubbor, julböner och julnattsmässor. Det är fint att dela julens berättelser med andra människor. Sedan är det att vara med min familj, vi gör nästan allt tillsammans: äter, titta på film, spelar spel, vandrar i skogen, bygger lego...”

Under julen hjälps vi åt att klä granen och att få julfint hemma. Att plocka fram vinterlegot och bygga legojullandskapet tillsammans, eller att spela brädspel som kan stå framme under julhelgerna, det vill jag inte vara utan i jul.”

Susanne Forslund, kantor i Stigtomta-Vrena församling:

”Det är absolut sången Jul, jul, strålände jul, och gärna sjungen av hela församlingen på julottan klockan sex på morgonen i fina Halla kyrka. Då känns det verkligen som att julen är här.”

Marcus Sohl, kanslichef i Nynäshamns församling:

”Vi äter alltid risgränsgröt på kvällen den 23:e. Den som får mandeln vinner ett monster av mandelmassa, ofta alltför stort för att ätas. Hela helgen ligger framför en och på så sätt är detta nästan julens peak för mig. På julbordet vill jag ha långkål, grönkål kökt med grädde och sirap. Och sedan vill jag avsluta med julnattens mässa i en varmt upplyst kyrka långt in på midvinternatten.”

Daniel Sandberg, chef för begravningsverksamheten i Eskilstuna pastorat:

”Jag kan inte vara utan familjen på julen, men det är också viktigt för mig att ta tid för andra och hjälpa dom som behöver det extra mycket. Här gör Stadsmissionen ett bra jobb så en julgåva dit vill jag absolut bidra med.”

Halla kyrka. Foto: Susanne Forslund.

Foto: Agneta Wissner.

Foto: Daniel Brodén.

Var med och skriv Stjärnholms nya bönbok

DET är dags för en ny bönbok för stiftsgården Stjärnholm. Temat är fred och frid: fred och frid med Gud, med skapelsen eller varandra. I stort eller smått, nära eller långt borta. Skriv en bön och mejla till henrik.rudsater@svenskakyrkan.se senast den 31 januari 2025. Tänk gärna på att bönen bör hålla över tid. Ett urval bland bidragen görs, och viss redigering av bönerna kan ske.

Strängnäs stift har fått en egen låt

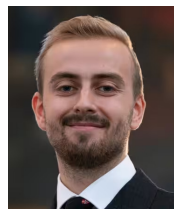

FOTO: KRISTINA LINDBERG

Noa Edwardsson

”SVENSKA kyrkans unga behöver en ny kampsång!” Kyrko-musikern Noa Edwardsson skrattade först bort uppmaningen men så kom den första sången till honom, och sedan

fortsatte det. Nyligen kom boken *Stiftssånger* med tretton nyskrivna låtar som riktar sig till ungdomar inom kyrkan med teman som speglar ungas

liv och tro idag. Strängnäs stifts sång heter ”Via veritas vita” (Jag är vägen sanningen och livet).

– Det är jätteroligt, man blir lite hedrad när man får en sång som rör det man gör. Noa har tänkt på oss hela vägen, här finns både Stjärnholm och lägret Life med, säger Oscar Harrysson, ordförande i SKU Strängnäs.

Till varje sång finns bibelhänvisningar för fördjupande samtal om tro. Sångerna finns Youtube och Spotify.

De får Svenska kyrkans kulturstipendium 2024

ÅRETS mottagare av Svenska kyrkans kulturstipendier har utsetts. Projekt inom fem områden får 100 000 kronor vardera.

FILM: Elin Övergaard får pris för *Blåsfisken* som handlar om psykisk ohälsa. Långfilmen skildrar Lo, 12 år, och hennes kamp för att hitta sin plats i familjen och samhället.

BILD: Bildkonstnären David Torstenssons film *Läsesällskapet* har sin utgångspunkt i den småländska väckerörelse som kallades åkianerna – efter grundaren Åke Swensson – och deras konflikt med Svenska kyrkan.

SCENKONST: Lisen Rosell är scenkonstnär och skådespelare. Hon får stipendium för sitt allkonstverk *Man kan ju inte leva på luftbubblor* och

drömmar liksom. Verket, ett platsspecifikt ljudverk, utforskar klass, familjereationer och försoning.

LITTERATUR: Daniel Boyacioglu är poet och belönas här för *Bönebok*, en diktsamling som vill vara ett underlag för samtal med Gud om det moderna livet. Boyacioglu uppmärksammar Guds närvaro i vardagen och pratar med Gud om skoskav, rasism, tro och tvivel.

MUSIK: Inom musikgenren går stipendium till kören VoNo för beställningen av körverk av Martin Åsander och Martin Gribbe. Verken, som utforskar de fem sinnena, är kärnan i projektet *Echoes of tomorrow*, som undersöker mötet mellan AI och levande musik.

Kyrkoherden och Kråkan

En berättelse i juletid

TEXT: KARIN KARLBERG / ILLUSTRATION: LINN FORSDAHL

”NÅD BETYDER GRATIS”, sa kyrkoherde Bengt till den grupp människor han hade framför sig. ”Det är inte mycket som verkligen är gratis”, tillade han, ”det mesta kostar”. Flera i gruppen hade gjort sina julinköp och de nickade till medhåll.

”Men Guds nåd, den är gratis...” Kyrkoherden bromsade in och började tala mycket långsamt. Det var hans sätt att markera att sista ordet närmade sig och att det inte skulle bli några efterföljande diskussioner.

”Och det, mina vänner, får bli slutordet på höstens bibelstudier. Välkomna tillbaka till våren”.

Kyrkoherden såg ut över den niohövdade skaran. Där fanns en pensionerad rektor med två intressen; att skriva insändare och att diskutera. Där fanns en likaledes pensionerad präst från grannsocknen som oavsett dagens ämne alltid kom in på vissa tveksamma detaljer i 1981 års översättning av Nya testamentet. Där fanns givetvis syföreningens ordförande, hon deltog i allt utom miniörerna. Vidare fanns där, till kyrkoherdens häpnad, ett par körsångare med lediga eftermiddagar och vilja till fördjupning, samt ett gammalt par som med glädje haltade iväg till alla aktiviteter i församlingshemmet som uppfyllde kriteriet att det skulle sluta före klockan 17. Där fanns en skräddare från Libanon som varje torsdag i sex veckor stängt sin lilla butik för att på ett svårt och främmande språk få tala om Bibeln. Och så

det mest udda inslaget; pojken med det spretiga håret. Den skygga figuren i vars närhet det alltid hände något. Han gick under namnet

Kråkan, sedan han skulle klättra upp till kråkorna i ett träd, men föll ner och bröt armen.

Vad gjorde ungen här?

Kyrkoherden trodde att det handlade om de rejäla rågbrödssmörgåsarna och de nyba-

kade kanelbullarna som bestods bibelstudiegruppen. Kråkan gick aldrig fram till bordet först, men det fanns inte en smula kvar när han tagit för sig. Kyrkoherden gjorde sig inga illusioner om Kråkans

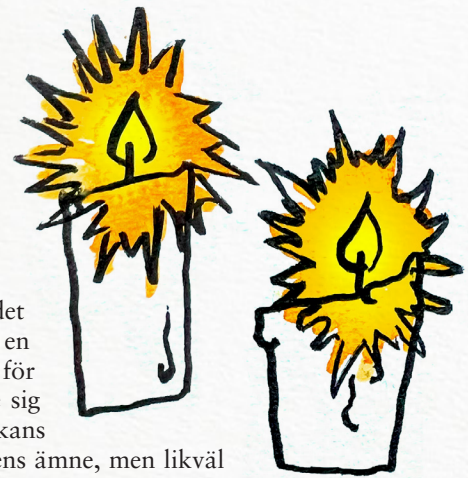
intresse för nåden, höstens ämne, men likväl hade pojken dykt upp varje torsdagseftermiddag mellan klockan tre och fyra i sex veckor och de hade hunnit vänja sig vid hans tysta närvaro.

Men nu var alltså sista ordet sagt om nåden. Kyrkoherden sa hastigt adjö. Kråkan krängde på sig sin illa medfarna jacka. Blixtlåset gick inte att stänga men det verkade inte bekomma honom när han försvann ut i kylan.

KYRKOHERDEN GICK IN på sitt tjänsterum. Där stod den alltså. Lådan. Den hade anlänt redan i förrgår men stod fortfarande öppen. Kyrkoherden ville inte öppna den. Han ville inte se den. Han önskade innerligt att den bara skulle försvinna, men uppenbarligen var hans tankekraft inte av det övernaturliga slaget, ty lådan stod kvar. Med en suck tog han fram den långa saxen ur andra skrivbordslådan uppifrån och skred till verket.

Det hade börjat i september. Församlingspedagogen hade föreslagit att de skulle köpa in jackor till hela personalen, i enhetlig färg, och med rabatt om man beställde före oktober. Jackorna skulle bäras vid julsången. Julsången var en gammal tradition i församlingen, inhämtad på åttiotalet från England av en vittbefaren komminister.

Personalen brukade öva in ett antal sånger och tågade sedan till några platser och sjöng. Systembolaget, där man för övrigt brukade ta upp en rejäl kollekt, och Tallåsens äldreboende var stående anhalter, för övrigt växlade man. Kyr-

koherden mindes nu diskussionen som omedelbart startat.

Organisten, som också hette Bengt och därför gick under namnet Organisten, hade genast yttrat sig.

"Enhetlig färg... Vilken färg då, om jag får fråga?"

Han var fortfarande sur över de ljusrosa gardiner som församlingspedagogen valt till deras gemensamma arbetsrum.

Församlingspedagogen hade förklarat att det fanns inte mindre än sju kulörer att välja på och att de förstas skulle bestämma färgen gemensamt.

Kyrkoherden hade märkt att själva frågan om de överhuvudtaget skulle köpa och bära likadana jackor var överspelad i samma ögonblick som de sju kulörerna nämnts, men han hade låtit det ske. Det fanns skäl därtill. Så sent som kvällen innan hade han tittat på tidningsurklippet från förra årets julsång. Den lokala avisan hade publicerat en bild och några textrader om arrangemanget. Personalgruppen hade använt samma dräkter som de senaste sju åren, de fotsida kåpor med huvor som kyrkorådets ampra ordförande Birgit sytt åt dem av gamla lakan. Bilden, tagen med blix i decemberkvällens mörker, visade elva personer, till förväxling lika någon särskilt målmedveten avdelning av Ku Klux klan. Bildtexten lød: "Kyrkans medarbetare gladde sedvanligt kunder i julruschen". Om man bortsåg från ICA-skylden i bakgrunden hade bildtexten lika gärna kunnat vara: "Mississippi 1961". "Aldrig mer", hade kyrkoherden tänkt med en rysning. Så jackor, ja, det skulle lösa det problemet.

Han lät det alltså ske. Diskussionen gick igång.

Och alla ville yttra sig. Om syntet kontra dun, om textilindustrins miljöpåverkan, om olika typer av blyxtlås, om arbetsvillkoren i låglöneländer, allt hade man åsikter om. Men, framför allt om färgen.

"Gult", kvittrade diakonen, "det lyser upp i vintermörkret."

"Rött", menade sekreteraren, "det passar till jul." Hon bar alltid rött själv och passade sällsynt bra i det.

"Lila", försökte kamreren, känd för sin färgsprakande slippssamling.

Kyrkoherden hade många års erfarenhet. Han visste att varje diskussion hade en punkt då det gick att komma till beslut. Gick man in för tidigt kände folk sig överkörda, gick man in för sent blev folk trötta och griniga. Men det fanns ett tillfälle då ett förslag från kyrkoherden skulle kunna gå igenom. Han hade tidigt valt bort ett antal kulörer, däribland de ovan nämnda.

"Grönt", sa han och höll upp den frimärksstora provbiten, "sobert, men inte tråkigt".

Den gröna kulören hade inte dragit ner några ovationer, men inte heller några protester. Grönt fick det bli. Och nu hade jackorna kommit. Kyrkoherden hade flera gånger ångarat köpet, men ordern hade varit bindande.

OM EN HALVTIMME skulle de ut och sjunga. Strax skulle alla samlas och klä sig i sin nya stass. Kyrkoherden öppnade alltså lådan. Där låg jackorna. De var gröna. Myck-

et gröna. Provbiten hade väl inte haft den här färgen? Kyrkoherden påminde sig nu något hustrun Margareta lärt honom när de valt tapeter. Det blir alltid starkare färg på en stor yta, än på ett litet prov. "Förvisso", tänkte han sammanbitet, "förvisso".

"När vi ställt upp", hade organisten sagt, "då ska första sången klinga fram direkt. Vi sjunger om stjärnor och änglar, tänk på klangen, den himmelska klangen."

Det där tyckte kyrkoherden lät vackert. Han tänkte på det när han tog på sig jackan. Då tog en annan tanke vid. Jackan var för trång. Och för grön. Och för blank. Han hade tagit XL, men storlekarna var ju så små nuförtiden. Han gick till hallen för att se sig själv i spegeln. Han tittade storögt. Han prövade med att kisa, men det gjorde ingen skillnad. Det var förfärligt. Om det vid anblicken klingade fram någon sång överhuvudtaget var det "Här dansar herr Gurka."

Här ska fastslås; kyrkoherden var inte utseendefixerad. Han trivdes utmärkt i sin yllefodrade oljerock som hängt med i många år. Han var inte fåfång. Men här gick gränsen. Han tänkte inte visa sig i samhället i denna kostymering. Nu var goda råd dyra. Även följande ska fastslås; kyrkoherden försökte leva i rätt och sanning. Hade han haft tio minuter på sig, ja kanske hade det räckt med fem, hade han aldrig gjort vad han nu gjorde. Han krängde av sig den illgröna jackan så fort han förmådde, rullade hastigt ihop den och rusade ut med den på gården. Där hade Internationella gruppen en container uppställd för behjärtansvärd insamling av kläder. Huruvida någon människa på Afrikas horn skulle få sitt problem löst med hjälp av en illgrön jacka var tveksamt, men kyrkoherden tyckte sig vara ett problem mindre när plagget dunsat ner i containern. Det var i sista stund, medarbetarna anlände ovanligt punktligt.

Alla blev upprörda. De hade ju beställt elva jackor, men här fanns endast tio! Kyrkoherdens, för övrigt den enda i XL, hade inte levererats. Han lugnade dem alla. Det var inget problem. Han skulle ta sin gamla oljerock. Den var ju också grön, eller hade i alla fall varit. Nu skulle julen sjungas in, det var det viktiga.

Och de sjöng. Först vid äldreboendet, sedan i bibliotekets entré, därefter utanför Systembolaget, där kollekten som vanligt blev god. Kyrkoherden hade ett särskilt sätt att titta på dem som kom ut med två plastkassar eller fler. Det lönade sig. Nu skulle han bara låsa in pengarna på expeditionen, sedan skulle han hem. Margareta hade utlovat den där goda fiskgrytan med räkor... När han gick förbi containern drabbades han plötsligt av en insikt. Vem var projektansvarig för klädinsamlingen? Diakonen. Diakonen skulle tömma containern i mellandagarna. Inte bra. Inte bra alls. Kyrkoherden släckte ytterbelysningen och smög ut. Men nu var containern konstruerad så att saker skulle läggas däri, inte plockas därur. Det var rysligt svårt. Vår kyrkoherde sträckte ner armen så långt det bara gick. Det gjorde ont men hans

► fingrar nuddade något som skulle kunna vara den gröna jackan.

"Hallå där! Vad tar du dig till?"

Kyrkoherden ryckte till. Någon hade fått syn på honom och kyrkoherden förstod precis vad man skulle tänka. Han reagerade instinktivt. Han flydde. Med bultande hjärta rusade han ut på parkeringsplatsen och sprang sedan hukande mellan bilarna.

Rädslan och den hastiga förflyttningen i förening åstadkom rejäl hjärklappning. Men vad var nu det här? Kom människan efter honom? Detta nu uppvisade civilkurage borde väl glädja honom, så ofta som han predikat om vikten av att ingripa när orätt begås, men han kände bara irritation. Skulle han inte bara kunna få fiska upp jackan i lugn och ro och gå hem och äta middag? Människan kom närmare. Det knarrade i snön. Och plötsligt; ett hundskall. Kort, aggressivt. Hade människan hund med sig också? Kyrkoherden ville inte bli uppnosad. Två bilar bort fanns granhäcken som kringgärdade kyrkogården. Han tog sig långsamt, steg för steg, och utan att våga andas, till den lilla öppning i häcken som var en smal och inofficiell ingång till den gamla kyrkogården. För säkerhets skull fortsatte kyrkoherden att förflytta sig hukande och halvsprang från träd till träd. Han såg därför inte att han stötte till en liten gravlykta. Lyktan höll, men ljuset slocknade.

I den skugga en stor lind erbjöd alldeles intill stammen begrundade kyrkoherden situationen och insåg då att han måste tända lyktan. Han hade visserligen inga tändstickor men runtomkring på kyrkogården brann lyktor på de flesta gravarna. Han kunde ju helt enkelt tända det släckta ljuset på en brinnande låga. Efter att noga sett till att ingen hund var honom på spåren tog han sig fram till närmaste grav där en vacker lykta brann till minnet av någon som levat och verkat på denna plats. Kyrkoherden lyfte ödmjukt på lyktans lilla tak, men en vass decembervind släckte lågan på en sekund. Förargligt, men ingen skada skedd. Han skulle göra om proceduren men skydda lågan med sina händer och sedan tända båda de släckta ljusen. Det visade sig vara lättare sagt än gjort. Efter en stund hade han släckt elva gravlyktor och fiskgrytan föreföll oändligt avlägsen. Efter ytterligare försök hade ett helt gravkvarter mörklagts och kyrkoherden beslutade sig för att lämna kyrkogården. Han skulle tända alla lyktorna tidigt i morgon bitti, när det förhoppningsvis slutat blåsa.

PLÖTSLIGT HÖRDE han en röst alldeles intill. Han hoppade högt.

"Varför släcker du ljusen?"

Det var Kråkan.

Kyrkoherden blev lugn. Kråkans plötsliga uppdykanden var han van vid.

"Jag släcker inte, jag tänder."

"Jaha. Fast det ser ut som om du släcker. Det blir mörkt, liksom".

"Ja, det gick inte så bra", svarade kyrkoherden, med ens väldigt trött.

"Och varför... varför tänder du lyktorna?" undrade Kråkan.

"Därför att jag har släckt dem."

"Jaha", sa Kråkan.

De kom fram till församlingshemmets gård. Där avtecknade sig tydligt containern. Kyrkoherden suckade tungt.

"Kråkan", sa han allvarligt. Jag har en sak att göra här. Men den är hemlig. Ingen får veta om den. Kan du stå på trottoaren och vissla till mig om det kommer någon? Du kan väl vissla?"

Som svar på frågan stack Kråkan ett par fingrar i munnen och visslade till så det ekade mellan väggarna.

"Sch...", väste kyrkoherden, "bara om det kommer någon."

Det gick bra. Eller kanske inte direkt bra, för kyrkoherden fick ta av sig oljerock och tröja och först med upprullad skjortärm kunde han, till priset av skrapsår på underarmen, få upp den förfärliga jackan.

Nästa morgon var kyrkoherden tidigt på kyrkogården, med en rejäl tändsticksask försedd. Men först var han inte. Ordförande Birgit var redan på plats, högröd i ansiktet.

"Jaså", sa hon, "du har hört vad Kråkan gjorde..."

"Hm", svarade kyrkoherden. Han hade övat

in ett läte som kunde tolkas som både ja och nej, vilket var mycket användbart.

"Vilken unge", fortsatte ordföranden. "Släcka gravljusen. Blåsa ut ljusen som sörjande människor tänt. Det är ju brott mot griftefriden. Men jag kom på honom när han smög härifrån igår kväll. Och jag sa honom ett och annat sant ord. Det är ju ingen annan här", och hon såg med distinkt blick på kyrkoherden, "det är ju ingen annan här som säger åt honom på skarpen."

Kyrkoherden blev alldeles stel.

"Och vad sa Kråkan då?"

"Sa? Vad han sa? Ingenting, förstås. Sa bara att han var ledsen för att ljusen inte brann men att han kunde hjälpa till med att tända dem igen."

"Sa han inget mer?"

"Vad då, mer? Det fanns väl knappast något att tillägga?"

Kyrkoherden behövde betänketid. Han behövde sortera sina tankar och känslor. Han skulle ordna upp allt, på något vis. Berätta för ordföranden hur det verkligen gått till. Men inte nu. Nu hade han något betydligt viktigare att göra.

"Här", sa han till sin ordförande, och kasta- den den stora tändsticksasken till henne. "Tänd alla ljusen."

Hon fångade asken förvånansvärt skickligt med en hand.

"Vad har inte rugbylaget gått miste om?", tänkte kyrkoherden och rusade iväg.

Skräddaren lyste upp när han såg kyrkoherden stå innanför dörren. Det var länge sedan han hade fått se en ny kostym men av kassen i kyrkoherdens hand att döma var det ännu en ändring eller lagning på gång. En gång hade han av en kund blivit kallad för Libanons bäste

skräddare, men det var i ett annat liv.

Kyrkoherden visade upp kassens innehåll och beskrev vad han ville få gjort. Var det möjligt att få det snabbt? Helst till kvällen...

"För dig, min vän, mycket fort", sa skräddaren och skred till verket genom att greppa en stor sax.

KYRKOHERDEN PREDIKADE vid kvällens traditionella julbön över ämnet "Tänd ljus i världens mörker". Han nämnde hur lätt det går att släcka ljus i stället för att tända och som en liten illustration erkände han hur lykta efter lykta slocknat för honom igår kväll. Människorna log vänligt. Ja, inte ordförande Birgit. Hon såg ut som en sammanbiten och viljestark rugbyspelare som låg under i poängligan. "En amaryllis", tänkte kyrkoherden, "imorgon går jag hem till henne med en amaryllis". Han slutade sin predikan utan att ha gått in på orsaken till att han befunnit sig på kyrkogården. Att han flytt från en uppretad man med hund på grund av inbrottsförsök i en klädcontainer tyckte han inte var nödvändigt att nämna. Det kändes som litet utanför ämnet.

Gudstjänsten avslutades med "O, helga natt". Kyrkoherden slöt ögonen och lyssnade intensivt på solistens klangfulla stämma. "O, helga natt, o, helga stund för världen, då Gudamänskan till jorden steg ner. För att försona världens brott och synder..." Kyrkoherden lystrade som om han hörde julsången för första gången. Där var den igen, försoningen, nåden. Kyrkoherden begrundade ordens mening. Det handlade inte om den där teoretiska försoningen som han kunde läsa om i teologisk litteratur och som han undervisat bibelstudiegruppen om, utan den där försoningen som är på riktigt, när någon av nåd och utan att tveka tar på sig skulden, för att man själv ska gå fri. "Och hoppets stråle går igenom världen och ljuset skimrar över land och hav..." I känslan av att han hade fått blivit djupt berörd, vandrade han hemåt i snövädret.

"Hej", sa en röst.

"Hej, du", svarade kyrkoherden.

Och så slog de följe ett stycke. Vandrade sida vid sida. Den ene klädd i en oljerock som en gång hade varit grön. Den andre i en jacka som tveklöst var grön, en färg som han gillade mycket bra. Ingen kunde se att det var en omgjord herrjacka. Den som visste det minsta om skrädderi skulle kunna se att den var mycket välsydd. Men detta var kanske inte så förvånande. Den var ju, när allt kom omkring, utförd av den bästa skräddaren i Libanon. ■

Love, 24 år och förtroendevald:

"Fler unga borde engagera sig"

Love är uppvuxen i kyrkans värld. Han började i barnkören, sjöng sig vidare genom olika körer, konfirmerades och är nu ungdomsledare. Att engagera sig i kyrkorådet var inget han tänkt på, men tackade ja när han fick frågan.

Varför tycker du att det är viktigt att engagera sig?

– Jag tycker att det är viktigt att engagera sig allmänt, både i kyrkovärlden och den utanför, för att lära sig hur den fungerar och vad som diskuteras.

Varför är det viktigt att unga engagerar sig i kyrkan?

– Alla grupper behöver ungdomars synpunkter i olika frågor och det är extra viktigt som samhället ser ut idag att unga engagerar sig.

Finns det några frågor du brinner lite extra för?

– Sociala frågor, etik och moral. Ungdomsfrågor eftersom jag varit ungdomsledare i många år.

Hur tänkte du kring att engagera dig i en nomineringsgrupp?

– Partitillhörigheten var inte det viktigaste för mig, utan snarare att det var kloka människor i den gruppen. Jag representerar nu samma parti som den som frågade om jag ville vara med. Man sitter uppdelat i en halvcirkel utifrån partitillhörighet hos oss, så visst blir det tydligt att det är organiserat på det sättet. Just i vårt kyrkoråd är

Vill du kandidera i kyrkovalet?

Den som vill vara förtroendevald måste:

- Tillhöra Svenska kyrkan.
- Vara döpt i Svenska kyrkan eller annat kristet samfund, eller ha varit förtroendevald innan Svenska kyrkan skiljdes från staten.
- Ha fyllt 18 år senast på valdagen.
- Vara kyrkobokförd i en församling i Sverige.

Ta kontakt med din församling för att få veta vilka nomineringsgrupper som finns representerade där du bor.

Love Javell, 24 år, tog steget att bli förtroendevald efter en fråga. Att leda Svenska kyrkans unga var en bra skola inför att engagera

det bara en representant som är politiskt obunden, men det där ser säkert olika ut i olika församlingar.

Finns det något du önskar att du hade vetat innan du engagerade dig?

– Det är väl kanske att man ganska tydligt blir en del av nomineringsgruppen och partiet, i alla fall hos oss, när det gäller kyrkopolitiken. Det är inte så mycket debatter, men det blir ändå tydligt.

– Jag gick ju inte med i kyrkorådet för att jag ville bli politisk utan för att jag ville framföra ungdomsperspektivet. Men det blir ju lite underordnat partitillhörigheten.

– De som sitter i politiska partier i vårt kyrkoråd är ofta engagerade i samma parti i kommunpolitiken.

Hur mycket tid lägger du på ditt engagemang?

– Jag deltar i mötena en gång i månaden, läser igenom dagordningen innan mötena och sätter mig in i det jag inte förstår. Det blir ibland diskussioner om de frågor vi tar upp, även utanför mötena. Svårt att säga hur mycket tid, men jag lägger engagemang i detta så klart.

a från sin gamla lärare som engagerade sig i kyrkans läxstöd.
ra sig i kyrkorådet.

FOTO: MARLENE W. ANTONSON

Varför borde fler unga engagera sig?

– Det är en bra väg in, man får se hur kyrkavärlden, och i viss mån politiken också, fungerar. Kyrkorådet hos oss pratar inte så mycket om ungdomsfrågor, utan det är mest budget och verksamheten. Men jag tycker att det är intressant att lära mig om det.

Hur tycker du att kyrkan ska utvecklas?

– Min församling gör bra ifrån sig tycker jag. Den är ett viktigt stöd för människor som behöver det. Det är en väldigt bra organisation. Hos oss fokuserar man mycket på ungdomar som har det svårt i samhället. Jag vill säga att min församling är på ett bra spår just nu.

HELENA ISAKSSON

Bestämmelser om kandidatlistor

Senast 15 april ska kandidaterna till kyrkovalet vara anmälda.

Om antalet anmälda kandidater för en valkrets är färre än det antal mandat valet avser kan stiftsstyrelsen förlänga anmälnings tiden till 15 maj. Alla nomineringsgrupper i valkretsens kan då anmäla fler kandidater.

Om mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter har blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige eller stiftsfullmäktige, ska stiftsstyrelsen anmäla detta till Svenska kyrkans valprovsningsnämnd som då får besluta om omval, se KO 38 kap. 88 §.

Experternas första råd:

Våga fråga!

Den 15 april 2025 är det sista dagen för nomineringsgrupper att anmäla kandidater och beställa valsedlar för alla nivåer. Antalet frivilliga minskar men enligt experterna ska vi göra som Herren och fråga: "Vem skall jag sända, vem vill vara vår budbärare?"

Rekrytera brett är Kyrkomötets ordförande Karin Perers råd:

– Svenska kyrkan behöver förtroendevalda med olika erfarenheter och kompetenser för att kunna bilda goda lag tillsammans så tänk på vikten av mångfald.

Hon uppmanar förtroendevalda att ta ett stort ansvar att fråga andra om de vill engagera sig.

– Många väntar på att bli tillfrågade, det är lättare att tacka ja på en förfrågan än att räkka upp handen och erbjuda sig.

Samma råd ger tidigare stiftsadjunkten för ledarskap Erik Sjöberg-Sund, som skrivit flera böcker som bland annat riktar sig till förtroendevalda, exempelvis boken "Du är vald: En liten bok för förtroendevalda i Svenska kyrkan".

– När man kommer i kontakt med en intresserad och lämplig person, till exempel en förälder till en konfirmand, fråga om de vill engagera sig. Då kanske man ska tona ned vikten av att kyrkopolitiska tillhörigheten spelar roll, särskilt i kyrkorådet. Det finns risk att det kan vara en spärr för att få folk att engagera sig, säger han.

För nya förtroendevalda kan församlingsrådet vara ett bra instegsuppdrag menar Karin Perers.

– Är man inte redo att vara med i kyrkorådet kan man engagera sig i församlingsråd som ofta finns i pastorat där det finns flera församlingsråd men bara ett kyrkoråd. Församlingsråden utses av kyrkofullmäktige, på öppna möten där alla är välkomna att delta och föreslå ledamöter.

Även om en del nomineringsgrupper bygger på en partistruktur utanför kyrkan betonar både Perers och Sjöberg-Sund vikten av att vara förankrad i Svenska kyrkan.

– Det är bra om man även engagerar sig konkret i det praktiska arbetet, till exempel som kyrkvärd eller i olika projekt, säger Erik Sjöberg-Sund som betonar vikten av att utbilda, i synnerhet ordförandena så att det inte blir obalans i kyrkorådet. Man behöver förstå och respektera varandras roller och ansvar.

– En viktig del i att vara förtroendevald är att jobba med att vara kyrka, och att utveckla den. Det är lätt att tro att det är att förvalta ekonomin som är det viktigaste men det är det inte, i alla fall inte långsiktigt, menar Erik Sjöberg-Sund. Ekonomin kan snarare ses som medlet för att förverkliga visionen, det vill säga att utveckla kyrkan till att följa sin kallelse och samtid.

Ett vikande medlemsantal gör att kyrkans kostym krymper, men uppdraget kvarstår och ställer nya krav på utförandet. Erik Sjöberg-Sund menar att förtroendevalda kommer spela en allt viktigare roll också då kyrkan behöver bli mer strategisk i vilken roll man vill ta i samhället framgent.

– En mindre personalstyrka kommer i framtiden behöva vägas upp av engagerade ideella och förtroendevalda, säger Erik. De personerna är guld värda.

HELENA ISAKSSON

Karin Perers

Erik Sjöberg-Sund

Mia Nilson och maken Daniel håller liv i Överselö klostergård efter att syster Maj avled i somras.

Överselö klostergård

Syster Ingrid Thorén och syster Maj Larsson flyttade 1968 in i det som 1868–1958 varit Hebelunds skola och bildade kommuniteten "Uppståndne Frälsarens systerskap". Fastigheten fick namnet Överselö klostergård.

Nytt husfolk: Mia Nilson, 55, till vardags generalsekreterare för Hela människan, och maken Daniel, 55.

Det händer härnäst: På nyårsafton kl. 16 framför Marcel Punt orgelmusik av Franz Liszt, sedan är det nyårsmingel i klostergården.

Följ: Klostergården får egen hemsida i början av året: www.overseloklostergard.se, på Facebook "Överselö klostergård" och "Husfolket".

Mia och Daniel är nya husfolket på Överselö klostergård

När syster Maj dog i juni upphörde kommuniteten "Uppståndne Frälsarens systerskap". Men livet på Överselö klostergård fortsätter med samma stiftelse och nya husfolket Mia Nilson och maken Daniel.

Vad händer med Klostergården nu?

– Vi fortsätter! Stiftelsen har bytt namn till "Stiftelsen Överselö klostergård", men ändamålet är detsamma, här ska människor få vila, tillväxt och fördjupning. Vi återuppbygger verksamheten med gästhem, kulturella aktiviteter, retreat och gudstjänster.

– Enligt stadgarna ska det finnas ett samarbete med den lokala församlingen och mycket kommer att utgå från Stallarholmens församlings praktiska behov. Nyligen hade vi konfirmander och deras föräldrar här. Men andra församlingar är också varmt välkomna, det står även om ekumeniken i stadgarna.

Vad innebär det att vara husfolk?

– Det ska fortfarande vara ett bönenas hus, så här bes tidgegården dagligen. Och så ska vi samordna verksamheten och renoveringsarbetet utifrån styrelsens prioriteringar. Det behövs bergvärme, nytt avlopp och tak men vi får renovera allteftersom. Det finns inga pengar i stiftelsen för renovering, så vi får ansöka om medel och gåvor, det är en träning i tålmod! Man kommer att kunna vara och bo här under tiden. Och vara med och hjälpa till förstås – allt här sker på frivillig basis, även vårt arbete.

Ni bjöd nyligen in till arbetsdag, hur gick det med det?

– Vi bjöd in via Facebook och det kom 17 personer, det var styrelsen och folk från bygden. Och vi fick massor gjort! Alla här är måna om klostergården, systrarna har betytt mycket för byn och folk känner att klostergården är en gemensam angelägenhet. Och det är fint

att göra saker tillsammans. När det är loppis i trakten tänder vi till exempel brasan i klostergården och har fikar här.

Vad har klostergården betytt för dig?

– Nu är det omkring 20 år sedan jag var här första gången, då behövde jag själv stillhet, och nu är jag hemma i gården och bland grannarna. Vi har också hyrt torp här i cirka 15 år.

– I stadgarna står att gården bland annat ska ge en "möjlighet för människor som vill komma ifrån isoleringen i storstan", och jag älskar det! Det är en världsbild som jag förstår mer och mer, naturen och den andliga världen är påtaglig här. I storstan blir man delvis isolerad från det, när det finns så mycket annat som tar uppmärksamhet. Till vardags bor vi ju i Stockholm, men vi är här så ofta vi kan, ofta från torsdag eftermiddag till måndag morgon. Ibland jobbar vi härifrån också.

MARLENE W ANTONSON

Kurs om hållbar mat

3–4/3. Vilka matvaror har mest respektive minst klimatpåverkan? Vi gästas av författaren till boken *Kyrkans gröna kokbok* samt Tullängsskolans kökschef som berättar om sitt arbete med dessa frågor. Vi lär oss om hållbara inköp och klimatsmart mat, och får möjlighet att praktiskt tillämpa våra kunskaper. Kursen hålls på Sollidens kursgård. Anmälan senast 5/2.

Alla kurser och utbildningar hittar du här:
www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/utbildning

Foto: Adobe stock

Januari

21/1 Ekumeniska året 2025 – Föredrag med Jan Eckerdal

Ett föredrag om ett av ekumenikhistoriens viktigaste möten och hur det kan inspirera oss i vår tids kyrkor. Jan Eckerdal är direktor för teologi på Sveriges kristna råd. Stiftsgården Stjärnholm. Ingen anmälan.

29/1 Klimatbokslut och hållbarhetsredovisning

Med hjälp av hållbarhetsredovisning och grönt bokslut får ni inte bara en tydlig översikt över er klimatpåverkan – ni inspireras också andra att följa efter och göra skillnad! En viktig pusselbit i resan mot att nå målen i *Färdplan för klimatet*. Stiftskansliet. Anmälan senast 19/1.

Februari

5/2 Teologiskt bordssamtal

”Vem är det som firar gudstjänst?”

Frågan är titeln på den bok som Sjölin och Thaning ligger bakom. Boken är en undersökning av vilka som firar gudstjänst i Närke. Ingen anmälan. Samtalet börjar 8.15, digitalt via Teams.

7–9/2 IKON

IKON är Strängnäs stifts ungledarutbildning. Denna gång får du bland annat lära dig att berätta bibelns berättelser med olika metoder under temat ”Bibelns berättelser”. Stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 7/1.

22/2 Årsmöte Internationella rådet i Strängnäs stift

Förutom årsmötesförhandlingar innehåller dagen olika inspirationsföreläsningar och tid för samtal och möten. Diakonicentrum, Katrineholmsbygdens församling. Anmälan senast 14/2.

10–11/2 Fokus konfirmation – Handedarutbildning

Du kanske har ställt frågan: ”Vill du vara ung ledare i vår söndagsskola, mellanstadiegrupp eller i vårt konfirmandarbete?”. Vad kan man förebygga, vad kan man tänka på innan och hur gör man? På stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 8/1.

26–27/2 Presidiekonferens

Utbildning för församlingarnas presidier på stiftsgården Stjärnholm. Konferenserna har temat ”Ekumenik” då det år 2025 är 100 år sedan ärkebiskop Nathan Söderblom bjöd in till ett ekumeniskt möte i Stockholm och det är 1700 år sedan kyrkan höll sitt första ekumeniska möte i Nicea. Anmälan senast 26/1. Följande datum finns också att välja på: 27–28/3 och 28–29/4.

Mars

3/3 Webomilitik i fastan

Digitala predikosamtal inför söndagen. Häng med från din plats i stiftet på gemensamma videosamtal om fastans bibeltexter. Tillsammans arbetar vi med texterna och brottas med frågor som

väcks, vi inspirerar och inspireras till predikouppgiften. Måndagar i fastan med start 3/3, digitalt via Teams. Anmälan senast 1/3.

14–16/3 Ledarutbildning katekumenat

Katekumenatet är en världsvid och ekumenisk modell för församlingarnas tillväxt och förnyelse. Vi delar både samtal och gudstjänstgemenskap med deltagarnas frågor och livserfarenheter som utgångspunkt; utifrån dessa får de möta bibelns berättelser, kristen tradition och kyrkans liv. Stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 2/2.

April

Källan 35 start 4–6/3

Genom att delta i ”Källan” kan du fördjupa din kunskap om kyrkan, dess uppgift och mål. Kursen vänder sig till dig utan kyrklig profilutbildning och består av fyra delar som sträcker sig över två terminer, start 4–6/3. Anmälan senast 2/2.

14–16/4 Stilla dagar – Du som gick före oss

Under några dagar före påsk får vi möjlighet att gå in i Markusevangeliets passionsberättelse. Vi stannar även inför Jesajas ord om Herrens lidande tjänare. I andakt, bön, tystnad, andlig vägledning, pilgrimsvandring, psalmsång och nattvard förbereder vi oss för kyrkans stora helg – genom mörker till ljus, från död till liv. På stiftsgården Stjärnholm. Anmälan senast 10/3.

Jesu släkttavla – en nådefull predikan

I NÅGON AV Evelyn Waughs böcker slår några universitetsstudenter vad om vem av deras respektive lokala kyrkoherdar som predikar längst och tråkigast.

– Det gör garanterat vår därhemma, utbrister en av dem. Varvid alla, med tidtagarur i hand, cyklar dit för faktakontroll.

De unga herrarna hälsar hövligt på den ärevärdige gudsmannen och säger:

– Vi har kommit för att höra er predika, sir.

– Ja, säger grabben som hoppas vinna, särskilt er stämningsfulla julpredikan.

– Min julpredikan?!

Ja, den underbara julpredikan ni brukar hålla varje jul.

– Hela predikan?

– Ja, gärna hela predikan.

– Också det där ganska långa avsnittet med Jesu släkttavla?

– Ja, i synnerhet det underbara avsnittet med Jesu släkttavla!

Varvid kyrkoherden predikar (inklusive Jesu låååånga släkttavla) och universitetsstudenten triumferande segrar.

Nej, redovisningen av Jesu anfäder och anmödrar väcker inga direkta applådaskor – vilket är synd för den långa raden av kända och okända namn i Matteusevangeliets inledning är rena balsam för själen. Borde ingå i varenda julpredikan.

Men, tänker du, hur kan en uppräkn-
ning av 3x14 namn* ha någon som helst
betydelse för oss som lever nu?

Jo, för att de utgör en så brokig skara. För att släktlistan innehåller namn på personer med såväl gott som tvivelaktigt rykte. Ja, mer än så, om man ska vara ärlig. Där finns troende såväl som tviv-

lare, socialt utstötta såväl som kungar, trogna såväl som otrogna, framträdande samhällsbärare såväl som okända doldisar. Där hittar vi namn på så många olika typer av livsöden av så varierande karaktär och eftermäle att anorna inte gärna kan beskrivas som direkt meriterande. Och ändå stiger ur denna allt annat än perfekta skara en Messias.

The Messias med stort M.

Tar vi till oss den där listan med namn som en bild av våra egna liv – av det i vår personliga ryggsäck av socialt arv, egna erfarenheter, upplevelser, framgångar och misslyckanden vi bär på – har vi skäl att känna tillförsikt.

Kunde Herren göra något stort av
dessa kvinnor och män kan han garante-
rat göra något stort även av mig.

Är kanske det till och med en av de finaste gåvorna vi kan ge varandra? Den att vänta oss goda ting av varandra? Inte göra som under sistlidna amerikanska presidentvalskampanjen – leta sanna eller falska sprickor i fasaden utan i allt tacka för och bekräfta varandras guld-
givna nådegåvor.

Tänk vad syskonorden "brokig" (salig blandning) och "brokad" (ett vackert sidentyg) har mycket att säga varandra.

Hur till och med kaos, för att nu citera Stagnelius, är granne med Gud.

**JOHAN DALMAN,
BISKOP I STRÄNGNÄS STIFT**

* Matt 1:17 ”Antalet släktled är alltså: från Abraham till David fjorton led, från David till fångenskapen i Babylon fjorton led och från fångenskapen i Babylon till Kristus fjorton led.”

